

Сборник съдебна практика

РЕШЕНИЕ НА СЪДА (седми състав)

27 октомври 2022 година*

„Преюдициално запитване — Член 56 ДФЕС — Свободно предоставяне на услуги — Услуги по създаване и производство на кинематографски и аудио-визуални произведения — Оператори на абонаментни телевизионни услуги — Абонаментна такса, дължима от операторите на абонаментна телевизия — Целево предназначение на приходите от таксата — Ограничаване — Твърде несигурен или твърде косвен ефект“

По дело C-411/21

с предмет преюдициално запитване, отправено на основание член 267 ДФЕС от Supremo Tribunal Administrativo (Върховен административен съд, Португалия) с акт от 10 март 2021 г., постъпил в Съда на 5 юли 2021 г., в рамките на производство по дело

Instituto do Cinema e do Audiovisual IP

срещу

NOWO Communications SA,

СЪДЪТ (седми състав),

състоящ се от: M. L. Arastey Sahún, председател на състава, N. Wahl (докладчик) и J. Passer, съдии,

генерален адвокат: A. Rantos,

секретар: A. Calot Escobar,

предвид изложеното в писмената фаза на производството,

като има предвид становищата, представени:

- за Instituto do Cinema e do Audiovisual IP, от M. Ferreira, A. Moura Portugal, I. Teixeira и A. T. Tiago, advogados,
- за NOWO Communications SA, от R. Camacho Palma, advogado,
- за гръцкото правителство, от A. Magrippi, O. Patsopoulou, M. Tassopoulou и D. Tsagkaraki, в качеството на представители,

* Език на производството: португалски.

– за Европейската комисия, от М. Afonso, G. Braun и М. Mataija, в качеството на представители,

предвид решението, взето след изслушване на генералния адвокат, делото да бъде разгледано без представяне на заключение,

постанови настоящото

Решение

- 1 Преюдициалното запитване се отнася до тълкуването на член 56 ДФЕС.
- 2 Запитването е отправено в рамките на спор между Instituto do Cinema e do Audiovisual IP (Институт за кино и аудиовизия, наричан по-нататък „ICA“) и NOWO Communications SA (наричано по-нататък „NOWO“) относно налагането на годишна такса, дължима от операторите на абонаментни телевизионни услуги.

Спорът в главното производство и преюдициалните въпроси

- 3 ICA е организацията, на която е възложено по силата на Lei n.º 55/2012 — Princípios de ação do Estado no quadro do fomento, desenvolvimento e proteção da arte do cinema e das atividades cinematográficas e diffusion (Закон № 55/2012 относно принципите на действие на държавата в рамките на насърчаването, развитието и защитата на киноизкуството и на кинематографските и аудио-визуалните дейности) от 6 септември 2012 г. (Diário da República, 1re série, n.º 173/2012 от 6 септември 2012 г.) да предоставя подкрепа, в частност финансова, на кинематографските и аудио-визуалните дейности.
- 4 Тази подкрепа се финансира по-конкретно от приходите от годишната абонаментна такса, дължима от операторите на абонаментна телевизия на основание член 10, параграф 2 от този закон (наричана по-нататък „абонаментната такса“), и от таксата за излъчване на реклами, предвидена в член 10, параграф 1 от посочения закон.
- 5 През август 2013 г. ICA в качеството на организация, на която е възложено събирането на абонаментната такса, изисква от NOWO, оператор на абонаментна телевизия, да заплати сумата от 886 042,50 EUR, съответстваща на тази такса.
- 6 NOWO оспорва налагането на таксата пред Tribunal Administrativo e Fiscal de Almada (Административен и данъчен съд Алмада, Португалия), като по същество твърди, че абонаментната такса противоречи на правото на Съюза.
- 7 Този съд уважава жалбата на NOWO и приема, че с оглед на целта и характеристиките на режима за подпомагане на кинематографската и аудио-визуалната дейност този режим противоречи на член 56 ДФЕС. Той приема по-специално, че приходите от събирането на абонаментната такса имат за цел изключително да финансират популяризирането и разпространението на португалските кинематографски произведения, така че целевото предназначение на тези приходи намалява цената на националните продукции спрямо тази на чуждестранните продукции и следователно непряко дискриминира трансграничното предоставяне на тези услуги спрямо тяхното национално предоставяне.

- 8 ИСА подава жалба срещу това решение пред запитващата юрисдикция и поддържа, че абонаментната такса е в съответствие с правото на Съюза, доколкото по-конкретно не нарушава член 56 ДФЕС.
- 9 В това отношение той изтъква, че не съществува никакъв трансграничен елемент, който да обосновава прилагането на член 56 ДФЕС, при положение че дейността по предоставяне на абонаментни телевизионни услуги е ограничена само до територията на Португалия. По-нататък, според него първоинстанционният съд се е основал на погрешна предпоставка, че абонаментната такса има за цел изключително да финансира популяризирането и разпространението на португалските кинематографски творби, въпреки че това финансиране било от полза и за европейските творби. Накрая, ИСА счита, че макар приходите от тази такса да са предназначени за финансиране на национални творби, при липсата на доказателства, че операторите на телевизионни услуги биха благоприятствали закупуването на национални творби за сметка на европейски такива поради финансирането и подкрепата, предоставени на националните продукции, не може да се направи изводът, че посочената такса противоречи на правото на Съюза.
- 10 Запитващата юрисдикция счита за необходимо да сезира Съда, доколкото съществуват сериозни съмнения относно съвместимостта на абонаментната такса с член 56 ДФЕС.
- 11 При тези условия Supremo Tribunal Administrativo (Върховен административен съд, Португалия) решава да спре производството и да постави на Съда следните преюдициални въпроси:
- „1) Може ли член 10, параграф 2, от [Закон № 55/2012] — ако се тълкува в смисъл, че предвидената в него такса е предназначена изключително за финансиране на популяризирането и разпространението на португалски кинематографски и аудио-визуални произведения — да доведе до непряка дискриминация на предоставянето на услуги между държави членки спрямо националното предоставяне на такива услуги, като затруднява в по-голяма степен предоставянето на услуги между държави членки в сравнение с чисто вътрешното предоставяне на услуги в държава членка, като по този начин нарушава разпоредбата на член 56 ДФЕС?
- 2) Може ли отговорът, който трябва да се даде на първия преюдициален въпрос, да се промени от факта, че в други държави — членки на Европейския съюз, съществуват идентични или сходни режими на предвидения в Закон № 55/2012?“.

По преюдициалните въпроси

По първия въпрос

- 12 С първия си въпрос запитващата юрисдикция по същество иска да се установи дали член 56 ДФЕС трябва да се тълкува в смисъл, че не допуска национално законодателство, което въвежда такса за финансиране на популяризирането и разпространението на кинематографски и аудио-визуални произведения.

- 13 На първо място, важно е да се отбележи, че този въпрос се основава на предпоставката, че постъпленията от абонаментната такса, въведена с член 10, параграф 2 от Закон № 55/2012, са предназначени за финансиране на популяризирането и разпространението на португалските кинематографски и аудио-визуални произведения.
- 14 От предоставената на Съда преписка по делото обаче е видно, от една страна, че това тълкуване не следва ясно от разпоредбите на този закон, и от друга страна, че посоченото тълкуване на националното право е оспорено пред запитващата юрисдикция от ИСА, а в рамките на настоящото производство — както от последния, така и от Комисията.
- 15 В това отношение следва да се припомни, че според постоянната практика на Съда въпросите, свързани с тълкуването на правото на Съюза и поставени от националния съд в нормативната и фактичката рамка, която той определя съгласно своите правомощия и проверката на чиято точност не е задача на Съда, се ползват с презумпция за релевантност (решение от 6 октомври 2015 г., *Târșia*, C-69/14, EU:C:2015:662, т. 12 и цитираната съдебна практика).
- 16 По-специално, в рамките на системата за съдебно сътрудничество, установена от член 267 ДФЕС, не е задължение на Съда да поставя под въпрос точността на даденото от запитващата юрисдикция тълкуване на националното право, тъй като тя е единствената компетентна да тълкува националното право. Също така, когато Съдът е сезиран с преюдициално запитване от национална юрисдикция, той трябва да се придържа към тълкуването на посоченото от националната юрисдикция национално право (решение от 6 октомври 2015 г., *Târșia*, C-69/14, EU:C:2015:662, т. 13 и цитираната съдебна практика).
- 17 Следователно Съдът не може да поставя под въпрос даденото от запитващата юрисдикция тълкуване на националното право, в частност що се отнася до целевото предназначение на приходите от абонаментната такса.
- 18 На второ място, в рамките на производството пред Съда Комисията и Република Гърция посочват, че доколкото от португалското законодателство не следва изрично, че постъпленията от абонаментната такса са предназначени изключително за популяризиране на португалските кинематографски и аудио-визуални дейности, тази такса трябва да се анализира с оглед на други разпоредби от правото на Съюза освен член 56 ДФЕС. Така, от една страна, според Комисията абонаментната такса е част от схема за помощ за аудио-визуални произведения по смисъла на член 54 от Регламент (ЕС) № 651/2014 на Комисията от 17 юни 2014 година за обявяване на някои категории помощи за съвместими с вътрешния пазар в приложение на членове 107 и 108 от [ДФЕС] (ОВ L 187, 2014 г., стр. 1). От друга страна, според тази институция и Република Гърция абонаментната такса е в съответствие с Директива 2010/13/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 10 март 2010 година за координирането на някои разпоредби, установени в закони, подзаконови и административни актове на държавите членки, отнасящи се до предоставянето на аудио-визуални медийни услуги (Директива за аудио-визуалните медийни услуги) (ОВ L 95, 2010 г., стр. 1), чиито разпоредби позволяват на държавите членки да налагат финансови вноски на доставчиците на медийни услуги, установени на тяхна територия, ако събраните средства целят да подпомогнат производството на европейски продукции.

- 19 В това отношение е вярно, че по силата на постоянната съдебна практика фактът, че запитващата юрисдикция е формулирала преюдициалния си въпрос, позовавайки се единствено на някои разпоредби от правото на Съюза, не е пречка Съдът да ѝ предостави всички насоки за тълкуване, които могат да бъдат полезни за решаването на делото, с което тя е сезирана, независимо дали тази юрисдикция ги е посочила, или не, в изложението на своите въпроси (решение от 7 март 2017 г., X и X, C-638/16 PPU, EU:C:2017:173, т. 39).
- 20 Същевременно трябва да се припомни, че запитващата юрисдикция има изключителна компетентност да определя предмета на въпросите, които възнамерява да постави на Съда. Всъщност само националните юрисдикции, които са сезирани със спора и трябва да поемат отговорността за последващото му съдебно решаване, могат да преценят, предвид особеностите на всяко дело, както необходимостта от преюдициално запитване, за да могат да постановят решението си, така и релевантността на въпросите, които поставят на Съда (решение от 11 юли 2013 г., Belgian Electronic Sorting Technology, C-657/11, EU:C:2013:516, т. 28).
- 21 Макар обаче да не е изключено разпоредбите на Регламент № 651/2014 и Директива 2010/13 да са релевантни в областта на популяризирането на кинематографските и аудио-визуалните произведения, както и на финансирането на тези произведения, това не променя факта, че Съдът не може да измени предмета на настоящото преюдициално запитване, с който запитващата юрисдикция, за да прецени дали абонаментната такса е в съответствие с член 56 ДФЕС, се е ограничила до това да го поиска във връзка с тълкуването на тази разпоредба.
- 22 Що се отнася до тълкуването на посочената разпоредба, следва да се припомни, че съгласно член 56 ДФЕС се забраняват ограниченията на свободното предоставяне на услуги в рамките на Съюза по отношение на гражданите на държавите членки, които са се установили в държава членка, различна от тази, в която се намира лицето, за което са предназначени услугите.
- 23 Такива ограничения на свободното предоставяне на услуги са националните мерки, които забраняват, смущават или правят по-непривлекателно упражняването на тази свобода (решение от 3 март 2020 г., Google Ireland, C-482/18, EU:C:2020:141, т. 26 и цитираната съдебна практика).
- 24 Такива ограничения на свободното предоставяне на услуги са недопустими, освен ако преследват легитимна цел, съвместима с Договора за функционирането на ЕС, и са обосновани с императивни съображения от общ интерес, като в такъв случай те трябва да са годни да гарантират осъществяването на преследваната цел и да не надхвърлят необходимото за постигането ѝ (решение от 18 юни 2019 г., Австрия/Германия, C-591/17, EU:C:2019:504, т. 139 и цитираната съдебна практика).
- 25 Следва също да се припомни, че съгласно постоянната съдебна практика свободното предоставяне на услуги е в полза както на доставчика, така и на получателя на услугите (решение от 8 септември 2009 г., Liga Portuguesa de Futebol Profissional и Bwin International, C-42/07, EU:C:2009:519, т. 51 и цитираната съдебна практика).

- 26 В случая запитващата юрисдикция иска да се установи дали абонаментната такса ограничава предоставянето на услуги в рамките на Съюза, доколкото целевото предназначение на приходите от тази такса за производство и популяризиране на португалските кинематографски и аудио-визуални произведения би намалило цената на услугите, предоставяни от установени в Португалия доставчици, и би улеснило достъпа до тези услуги за сметка на услугите, предоставяни от установени в други държави членки доставчици.
- 27 В това отношение трябва да се констатира, първо, че както доставчиците на аудио-визуални медийни услуги, така и операторите на абонаментни телевизионни услуги като NOWO в рамките на дейността си са получатели на услуги за производство на кинематографски и аудио-визуални произведения и могат да се позовават на член 56 ДФЕС.
- 28 Второ, от предоставените от запитващата юрисдикция данни е видно, че член 10, параграф 2 от Закон № 55/2012 има за предмет не да урежда услугите за производство на кинематографски и аудио-визуални продукции, а да въведе такса в тежест на операторите на абонаментна телевизия, която цели да финансира популяризирането и разпространението на такива продукции.
- 29 От постоянната съдебна практика обаче следва, че национално законодателство, което няма за предмет да уреди условията относно предоставянето на услуги от съответните предприятия и следователно ограничителният ефект, който то би могло да има върху свободното предоставяне на услуги, е твърде несигурен и непряк, за да може да се счита, че въведеното с него задължение е от естество да създаде пречки за тази свобода, не е в противоречие със забраната по член 56 ДФЕС (решение от 27 април 2022 г., *Airbnb Ireland*, C-674/20, EU:C:2022:303, т. 42 и цитираната съдебна практика).
- 30 В настоящия случай, от една страна, при липсата на уточнение относно общия размер на приходите от абонаментната такса и предвид факта, че приходите от тази такса са предназначени да подкрепят производството на кинематографски и аудио-визуални произведения в целия този икономически сектор, не може да се установи, че посочената такса има ограничително въздействие върху свободното предоставяне на услуги.
- 31 Най-напред, с оглед на предоставената на Съда преписка по делото не е възможно да се изчисли общият размер на подкрепата за създаването и производството на кинематографични и аудио-визуални произведения, финансирана с постъпленията от абонаментната такса. От предоставената на Съда преписка е видно най-много че в случая наложената на NOWO такса за 2013 г. възлиза на 886 042,50 EUR, докато приходите от посочената абонаментна такса трябва да се предоставят в подкрепа на сектора на кинематографската и аудио-визуалната продукция като цяло и че този размер трябва да се преценява с оглед на общия разход за производството на кинематографски и аудио-визуални произведения.
- 32 По-нататък следва да се отбележи, че за производството на кинематографска или аудио-визуална продукция е необходимо съдействието на множество доставчици на различни услуги, участващи на различни етапи от производството и предлагащи отделни услуги.
- 33 Накрая, тъй като разпределението на приходите от абонаментната такса е несигурно, не може да се твърди, че от тях се ползва всяка произведена творба.

- 34 От това произтича, че финансовата подкрепа, чийто общ размер не е определен, се разпределя на случаен принцип между голям брой кинематографски и аудио-визуални продукции и доставчици на услуги, участващи на различни етапи от производството, така че въздействието на тази подкрепа върху цената на услугите за производство на кинематографски и аудио-визуални творби трябва да се счита, с оглед на данните, с които разполага Съдът, за несигурно и дори хипотетично.
- 35 От друга страна, цената не е единствената променлива величина, която определя закупуването на кинематографски и аудио-визуални произведения.
- 36 Всъщност изборът на оператор на телевизионни услуги да закупи кинематографски или аудио-визуални произведения, зависи и от културни фактори, и по-конкретно от особеностите, преобладаващи във всяка от държавите членки, както и от очакванията на публиката.
- 37 Следователно предвид данните, с които разполага Съдът, не може да се установи, че целевото предназначение на приходите от абонаментната такса би имало за последица благоприятстване на услугите за производство на португалски кинематографски и аудио-визуални произведения за сметка на услугите, предоставяни от доставчици, установени в други държави членки, така че при тези условия евентуалните последици, които абонаментната такса би могла да има по отношение на предоставянето на услуги за производство на аудио-визуални и кинематографски произведения, трябва да се считат за твърде алеаторни и твърде косвени, за да представляват ограничение по смисъла на член 56 ДФЕС.
- 38 С оглед на всички гореизложени съображения на първия въпрос следва да се отговори, че член 56 ДФЕС трябва да се тълкува в смисъл, че допуска национално законодателство, което въвежда такса, целяща да финансира популяризирането и разпространението на кинематографски и аудио-визуални произведения, доколкото евентуалните последици от същата за свободното предоставяне на услуги за производство на такива произведения са твърде несигурни и косвени, за да представляват ограничение по смисъла на тази разпоредба.

По втория въпрос

- 39 С втория си въпрос запитващата юрисдикция иска да се установи дали фактът, че в други държави — членки на Съюза, съществуват идентични или сходни режими като предвидения в Закон № 55/2012, може да промени отговора на първия въпрос.
- 40 Вторият въпрос се основава на предпоставката, че абонаментната такса попада в обхвата на забраната по член 56 ДФЕС. От отговора на първия въпрос обаче е видно, че с оглед на данните, с които разполага Съдът, случаят не е такъв. Следователно не е необходимо да се отговаря на този въпрос.

По съдебните разноси

- 41 С оглед на обстоятелството, че за страните по главното производство настоящото дело представлява отклонение от обичайния ход на производството пред запитващата юрисдикция, последната следва да се произнесе по съдебните разноси. Разходите, направени за представяне на становища пред Съда, различни от тези на посочените страни, не подлежат на възстановяване.

Поради изложените съображения Съдът (седми състав) реши:

Член 56 ДФЕС трябва да се тълкува в смисъл, че допуска национално законодателство, което въвежда такса, целяща да финансира популяризирането и разпространението на кинематографски и аудио-визуални произведения, доколкото евентуалните последици от същата за свободното предоставяне на услуги за производство на такива произведения са твърде несигурни и косвени, за да представляват ограничение по смисъла на тази разпоредба.

Подписи